

VESI

Radiohaastattelu

Valitaan luokasta (tai ylemmiltä luokilta) kaksi oppilasta harjoittelemaan alla oleva radiohaastattelu ja esittämään se muille. Jos mahdollista, esityksen voi myös äänittää ja tämän jälkeen se kuunnellaan kuin radio-ohjelma. Opettaja voi toimia kuuluttajana.

Muut oppilaat kuuntelevat haastattelun, jossa toimittaja Liisa Valkonen haastattelee luontoasiantuntija Kirsti Immosta.

Ohje oppilaalle:

- a) Kuuntele radiohaastattelu vedestä ensin kokonaan.
- b) Lue sitten haastatteluun liittyvät väittämät.
- c) Kuuntele teksti vielä toisen kerran ja ympyröi kuulemasi perusteella oikea vaihtoehto.

Radiokuuluttaja: - Seuraavassa radio-ohjelmassa kuulette luontoasiantuntija Kirsti Immosen haastattelun. Haastattelijana on toimittaja Liisa Valkonen.

Vesi eri muodoissaan

Toimittaja LV: - Olemme nyt vesilaitoksella. Kuten tunnettua, Suomessa on paljon vettä: tuhansia järviä ja jokia. Sanokaahan vesiasiantuntija, tutkija Kirsti Immonen, mikä on pienin määrä vettä?

KI : - Pienin mahdollinen määrä vettä on vesipisara. Kun pisaroita tippuu taivaalta alas paljon yhtä aikaa, sataa. Sadevesi imeytyy maahan, mutta jos sataa paljon, osa siitä jää maan pinnalle lätäköksi. Kun lätäkön vesi sekoittuu hiekan ja mullan kanssa, lätäkön vesi muuttuu harmaan-ruskeaksi kuravedeksi.

LV: - No, selittäköpää nyt, miten kaikki järvet, joet ja meret ovat syntyneet?

KI: - Korkeilta paikoilta kuten vuorilta sadevesi valuu alas kapeana purona. Sisämaassa iso makean veden alue on järvi. Järvestä vesi valuu jokea pitkin mereen. Joen ja meren yhtymäkohtaa kutsutaan suistoksi. Meri on mantereiden välissä oleva suuri suolainen vesialue.

LV: - Meillä Suomessa on paljon saaria ja luotoja. Mikä ero näillä on?

KI: - Järven tai meren keskellä voi olla saari. Se on pieni maa-alue, jolla voi kasvaa kasveja ja elää eläimiä. Pientä, paljasta, vedestä kohoavaa kalliota kutsutaan luodoksi. Luodolla saattaa pesiä merilintuja tai hylkeitä.

LV: - Olen nähnyt joissain joissa putouksia. Miten putoukset ovat syntyneet?

KI: - Jos joen alkupää on paljon korkeammalla kuin loppupää, muodostuu loppupäähän putous.

- LV: - Entä kanavat? Ovatko ne luonnon muovaamia vai ihmisen rakentamia?
- KI: - Joissain paikoissa ihminen on rakentanut kanavan, jotta laivat ja veneet pääsevät kulkemaan jokea pitkin vesialueelta toiselle.
- LV: - Vedessä on usein aaltoja. Kertoisitko niistä.
- KI: - Kun tuulee, vesi liikkuu aaltoina. Mitä voimakkaampi tuuli on, sitä korkeammat aallot ovat. Lainelautailijat surffailevat suurilla aalloilla, mutta hyökyaallot ovat niin suuria, että ne ovat vaarallisia vedessä ja sen äärellä oleville.
- LV: - Joskus uutisissa kerrotaan tulvista. Miten tulvat syntyvät?
- KI: - Kun sataa pitkään ja rankasti, sadevesi ei enää mahdu vesialtaaseen. Silloin vesialue tulvii ja osa maa-alueesta joutuu veden alle. Suomessa Pohjanmaalla on usein keväällä tulvia, kun lumet sulavat, eikä sulanut vesi imeydy kokonaan maahan vaan, täyttää joet ja purot ja lopuksi tiet, pihat ja pellot.
- LV: - Kiitos haastattelusta, Kirsti Immonen.
- KI: - Kiitos!

VESI

- a) *Kuuntele luonto-ohjelman haastattelu vedestä ensin kokonaan.*
b) *Lue sitten alla olevat väittämät.*
c) *Kuuntele teksti vielä toisen kerran ja ympyröi kuulemasi perusteella oikea vaihtoehto.*

1. Järvessä on

1. makeaa vettä
2. suolaista vettä
3. ylänköä.

2. Suisto on

1. lammen ja järven ranta
2. joen ja meren yhtymäkohta
3. kuravelliä ja lätäköitä.

3. Puro on

1. ruokaa
2. pieni vesivirta
3. joen loppukohta

4. Kanava

1. yhdistää kaksi vesialuetta toisiinsa
2. joen alku
3. manner

3. Luoto on

1. metsäinen saari
2. suolaista vettä
3. vedessä oleva kallio.

4. Luodolla saattaa pesiä

1. hirviä tai kettuja
2. sammakoita tai hiiriä
3. vesilintuja tai hylkeitä.

5. Lainelautailijat surffailevat

1. joella
2. hyökyaalloilla
3. suurilla aalloilla.

6. Tulva tarkoittaa, että

1. maa kohoaa
2. vesi nousee maalle
3. vesi imeytyy maahan.